

Päť košov / Eucharistia a pokánie

Jubilejný rok 2025 / Nedel'né katechézy v Žilinskej diecéze / Prvá pôstna nedel'a

- I. čítanie: Dt 26, 4 – 10
- V katechéze je niekoľko pastoračných návrhov, príslušné odseky a formulácie prispôsobte okolnostiam vo svojej farnosti...

Mojžiš povedal ľudu: „Kňaz vezme kôš z tvojej ruky, položí ho pred oltár Pána, tvojho Boha... A necháš [kôš] pred Pánom, svojim Bohom, a pokloníš sa Pánovi, svojmu Bohu.“

Uvažujem nad tým košom, pretože mi pripomína obetné dary pri svätej omši. Vlastne som si pri tých slovách predstavil hneď päť košov: **kôš vd'ačnosti, viery, štedrosti, pokánia** a kôš **zázrakov**. Myslím, že môžu byť hodnotným programom pre tohtoročné Pôstne obdobie.

1. Kôš vd'ačnosti. Izraeliti prinášali ako obeť prvé plody z novej úrody, aby tak prejavili svoju vd'ačnosť Pánovi. Nežili vo svete globálneho obchodu ako my. Keď sa dnes neurodí dostatok pšenice u nás, nakúpime ju na burze zo zahraničia a väčšina ľudí rozdiel ani nezbadá. Keď postihla neúroda ich, prišiel hladomor.

Možno by ste mohli vo svojej farnosti zaviesť prinášanie obetných darov aspoň pri nedel'nej liturgii. Zveriť službu môžete každý týždeň inej rodine a dať im príležitosť drobným darom vyjadriť svoju vd'ačnosť Pánovi.

2. Kôš viery. Kôš s obetnými darmi bol svojím spôsobom aj vyznaním viery. Išlo totiž o obeť z prvotín úrody. Ešte nemohli vedieť, čo bude ďalej, či neprídu požiare alebo nepriatelia, či im nakoniec ten kôš nebude chýbať. Je ľahké darovať trochu z toho, čo človek nepotrebuje. Priniesť obetný dar niekedy znamená s vierou sa vystaviť aj neistote.

3. Kôš štedrosti. Súčasťou slávenia svätej omše vo Štvrtok Pánovej večere (Zelený štvrtok) je procesia, v ktorej „veriaci môžu priniesť okrem chleba a vína aj dary pre chudobných.“¹ Dary pre chudobných, ktoré sú ovocím pôstu.

V jednej knihe ma zaujalo české slovo *potřebný*. Toto prídavné meno má totiž dva významy. Prvý je spoločný so slovenčinou, označuje niekoho, kto je *potřebný*, pre niečo *nevyhnutný*. Ale v češtine toto označuje aj človeka, ktorý je *núdzny*, nemá naplnené základné *potreby*.² Ale je tu aj hlbší zmysel. Núdzni sú *potrební*. Zvlášť v Pôstnom období. Nielen oni potrebujú nás, ale aj my potrebujeme ich, aby sme mohli položiť pred Pánov oltár kôš štedrosti.

Na začiatku Pôstneho obdobia môžete vo farnosti vytvoriť zoznam jednotlivcov, domácností či skupín, ktoré potrebujú pomoc. A môžete sa za nich postiť, to znamená žiť, jesť, obliekať alebo zabávať sa skromnejšie, (za) menej, lacnejšie... Za ušetrené prostriedky môžete spoločne kúpiť dar pre chudobných z vášho zoznamu.

¹ Štvrtok Pánovej večer, 14. In: RM, 283.

² *Potřebný*. In: <https://cs.wiktionary.org/wiki/pot%C5%99ebn%C3%BD> (18.02.2025).

4. Kôš pokánia. „Egyptania nás týrali... Pán nás vyviedol z Egypta silnou rukou“, hovoril staroveký Izraelita, keď priniesol svoj obetný dar. Nie je tam ani jediná zmienka o frflaní, reptaní a vzburách Hebrejov, ktoré Boh znášal celých štyridsať rokov exodu, kým ich konečne dostal do zaslúbenej krajiny *mlieka a medu*. Trvalo štyridsať rokov, kým zmenili zmýšľanie o sebe, druhých i o Bohu. Proces zmeny zmýšľania tohto druhu nazvali starovekí Gréci slovom *metanoia*, my ho prekladáme slovom *pokánie*.

Obetný dar, ktorý prinesieme pred Pánov oltár, by mal byť aj ovocím pokánia. Pri pokání totiž nejde len o obrátenie sa od zlého k dobrému, ale aj o odvrátenie sa od dobrého k najlepšiemu, k Bohu. Pápež František hovorí, že neexistuje „lepší spôsob, ako spoznať Boha, než sa s ním zmieriť a okúsiť jeho odpustenie.“³ A predsa nás toľko dobrých vecí oberá o príležitosť sláviť pokánie a zmierenie a spoveď si nechávame až posledné dni tesne pred sviatkami. Pre dobré a dôležité odkladáme na poslednú chvíľu lepšie a dôležitejšie. To dobré treba vložiť do koša a priniesť pred Pána, aby nás to viac nezdržovalo.

Odpustenie, ktoré prijmem vo sviatosti zmierenia, i to, ktoré darujeme tým, čo ublížili nám samým, „nezmení minulosť, nemôže zmeniť to, čo sa už stalo,“ hovorí pápež František. Ale môže „zmeniť budúcnosť a umožniť žiť inak, bez nevraživosti, urazenosti a pomsty. Budúcnosť osvietená odpustením umožňuje hľadieť na minulosť inými, pokojnejšími očami, hoci stále zaliatymi slzami.“⁴ Inými slovami umožňuje nám zmeniť zmýšľanie o tom, čo bolo, je a bude.

Štvrtú pôstnu nedeľu, ktorá je prakticky v strede Pôstneho obdobia, nazýva liturgia nedeľou radosti, *Laetare*. Už dvanásť rokov pápež František vyzýva, aby sa pred nedeľou *Laetare* farnosti zapojili do iniciatívy *24 hodín pre Pána*. Kľúčovým prvkom iniciatívy je vytvorenie príležitostí pre slávenie sviatosti zmierenia. Teda ide o to, aby sme so spoveďou nečakali do konca Pôstneho obdobia, ale aby sme nedeľu radosti slávili plní radosti z odpustenia.

Vo svojej farnosti môžete považovať, ako sa v jubilejnom roku pripojiť k tejto iniciatíve.

5. Kôš zázrakov. Napokon obetný dar, ktorý prinášame pred Pánov oltár, je aj košom zázrakov. V staroveku chlieb a víno na Eucharistiu vybrali z obetných darov, ktoré priniesli veriaci. Dnes to nie je možné, liturgické normy pre chlieb a víno, ktoré môžeme pri svätej omši položiť na oltár, aby sa stali telom a krvou Krista, sú prísnejšie.

A predsa nič z toho, čo prinášame ako obetný dar, žiadny z plodov nášho pôstu a pokánia, nie je bezcenný. Pán ho požehná a rozmnoží, aby priniesol požehnanie druhým. Každý dar má zmysel. Aj keď sa možno nikdy nedozvieme, aký zázrak jeho prostredníctvom Pán urobil. Vlastne možno sú práve také dary najzmysluplnejšie.

Mojžiš v prvej vete prvého čítania Prvej pôstnej nedele hovorí: „Kňaz vezme kôš z tvojej ruky, položí ho pred oltár Pána, tvojho Boha, a ty pred Pánom, svojim Bohom, povieš...“ Premysli si, čo povieš, keď prinesieš svoj obetný dar.

J. Možiešik / www.dkuza.sk

³ FRANTIŠEK, *Spes non confundit*, 23. In: <https://kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-papezov/c/bula-o-vyhlaseni-riadneho-jubilea-roku-2025> (18.02.2025).

⁴ FRANTIŠEK, *Spes non confundit*, 23.